

Gyzylgül Annagylyjowanyň döredijigine gysgaça syn

Category: Edebi makalalar, Edebi tankyt, Kitapcy, Powestler, Türkmen dili
написано kitapcy | 21 января, 2025

Gyzylgül Annagylyjowanyň döredijigine gysgaça syn GYZYLGÜL ANNAGYLYJOWANYŇ DÖREDIJILIGINE SYN

«Türkmen edebiýaty» (kitapcy.com) portaly turkmen, şol sanda

türkmen dilini bilyän okyjylaryň maňlayyndan dörän uly göwrümlı edebi žurnal boldy. Ozallar «Sowet edebiyaty» («Garagum»), «Yaşlyk» («Yunost») žurnallaryna bir ayyň dowamynnda intizar-sabyrsyz garaşan bolsak, indi ol edebi jurnallaryň aýda bir gezek çap edýän eserlerini «Türkmen edebiýaty» portaly (žurnaly) 5-6 sagada goýman, okyjylara ýetirip dur.

Onda-da nahili eserler?!.

Öz döwründe ýiti seslenme döreden edebi makalalar. Roman-powestleriň, poema-goşgylaryň çeper mazmunyny okyjylara çigit çigitlän ýaly edip düşündirip berýän edebi synlar. Belli şahslaryň özür ýollarynyň garaňkyda galdyrylan böleklerini ýagtylyga çykaran doly mazmunly terjimehal makalalar. Täze-täze eserler yzygiderli goýulýar.

Goşgylary diysene!

Ýürek ýagyna ýag damdyrýan şygylar. Şahyrlaryň goşgylary-azy yaran talantyň miweleri. Bulary ýetirip durýanlygy üçin žurnalyň adminstrasiyasyna, gündeki müşakgatly zähmetlerine çuňňur minnetdarlyk bildiräýmek galýar.

Hawa, men şol edebi portalda çykyş edýän görnukli şahyrlaryň biri Gyzylgül Annagylyjowanyň döredijiligininiň bir aýratyn ugry barada, başardygymdan, söz açmakçy.

• **Ylahyýet:**

munuň özi ynsanyýet aňyndaky iman (ynam) -ygtykatyny arşy-agla sary özüne imrikdirýän, onuň kalbyny bent edýän tebigy bir ýonelişdir. Şol uguruň ýaşayyış barlygynda adamzadyň könluni zabt edýän oz rowan ýoly bar. Soýuz döwründe ol ýol açykligyna dursa-da, oňa metbugat ýüzünde meýil eden şahyr tapylmady. Tapylanıram ylahy goşgylaryny enesiniň sandygynadan daşary çykarmaga het edip bilmedi. Çünkü, ylahy eserler üçin metbugatyň gappsy ýedi gulpuň astynda bent edilipdi. Ylahy goşgylary il-gun okan yagdayynda ol hereketde bolyar. Yogsa, öz pikiriňi kagyz bilen paylaşanyň galyar.

Emma, 80-nji ýyllaryň ortalarynda zamana uly öwrülişik etdi. , »Aç-açanlyk», «Ütgédip gurmak» eýýamy geldi. Dine ýol açyldy. Musulmanlaryň Mukaddes Gurhana eli ýetdi. Dini dogalar dilleri zibana getirdi. Arş-aglanyň ylahy ýalkymy jemgyýetiň kalbyna şugla saçdy.

Şol şugladan paý alanlaryň biri Şähribossan Geldimämmmedowady. Onuň okuwçy döwründäki ýaş kalby ylahy nygmat bilen aňyndaky şahsy nygmaty eýläp-ýugrup, şeýle bir ylahy goşgylar ýazýardy, hat-da, Watan, Ene, Söýgi baradaky şygyrlarynda-da ylahy müşk bark urýardy. Onuň goşgylary halk köpçüligi tarapyndan örän yhlasly garşylanyardy. Ylaýta-da, şol döwürdäki yaşuly nesiller onuň poeziýasynyň müşdagdydy. Uly talantly, entek orta mekdep okuwçysy bolan çepiksije gzyzny mylaýym, ruhy mazmunly setirleri suwsan dowar sürüsiniň çöluni gandyrjak dury çeşma meñzeýärdi.

- **Eyse, Şähribossanyň poeziyasynyň hümmeti näme sebäpden beyle yokary galdyka?**

Meniň garyp pikirimçe-hä, aşakdaky ýagdaýlar sebäp bolan ýaly.

- 1). Uly taryhy öwrülişik bolup, dine ýol açylmagy;
- 2). Nijeme ýyllap dini-ygtykada suwsan okyjylaryň şahyryň ylahy mazmunly goşgylaryny gapyp-garbap almagy;
- 3). Dini taglymata ýol açylansoň takdyryň Şähribossana ylahyýete tarap ilkinji at göçümini etmek bagtyny bermegi;
- 4). Ýaradanyň ony iti talant bilen sylaglamagy. Ine, şu aýratynlyklar Şähribossanyň ömür ýoluny, mertebe derejesini, edebi ugruny kesgitledimikä diýýän. Eger şol taryhy öwrülişik bolmadyk bolanda, meniň pikirimçe, näce talant-zehinli bolanda-da, şahyr halk mähellesiniň içinde ýitip giderdi. Eýse, Şähribossan bilen Gyzylgülüň doredijiligininiň poetiki ugry biri-birinden parhlanýarmy?!

- **Elbetde, parhlanýar.**

Ikisi halypa-şägirtlik ýolunda bile gadam urýan ýaly bolup görünse-de, iki şahyryň döredijilik stilinde uly tapawut aýyl-saýyl duýulup dur. Şähribossan yлаha yüzlenende, mynajat edende arada poçta-kurýer serişdesini ulanmayar. Aralykda giňişlik goýmaýar we Ýaradana gös-göni yüzlenýär, hem-de içki

ahwälatyny arz edýär. Gyzylgul bolsa Arşy-agla gudratyna ýüzlenende sufizmiň mertebe-basgańçaklaryna nazar aýlaýar. Ol sufistler yaly a:ny elendiriji peýnek görnüşhinde, Hak didaryna dahyl bolmak niýeti bilen deñiz-derýalara pocta-kurýer hökmünde ýüzlenýär. Şähribossan goşgylarynyň mazmunyny 7-8-11-bogunly setirlerde beýan edýär. Gyzylgul bolsa, esasan, 11-bogunly goşgylara ýykgyň edýär. Şähribossan goşgylaryna mylaýym röwüş çäýyp, ýazmagy gowy görýär. Şygyrlarynyň mazmunyny beýan edende ýuwaş-ýuwaş ýokary göterip, assa-assadan aşak düşürmegi halaýar. Gyzylgül bolsa, mazmuny belent tempde başlap, belent tempde soňlamagy müwessa bilyär. Şu hili aýry başgalyk şahyrlaryň dil manerasyny, stil aýratynlygyny esaslandyrýar. Munuň özi olaryň döredijilik şüweleňine şüweleň goşýar. Şu ýerde Gyzylgülüň döredijilik önüm-bereketlilikini agzaman geçmek kemterlik bolar. Şahyr soňky wagt ylahy mazmuna ýanaşmakdan el çekdi. Onuň (Gyzylgülüň) atygsap duran zehini başga ugra gönükdidi. Elbetde, Watana, ene-ata, dogan-garyndaşa, söwer yara, ýanýoldaşa... bagışlanan goşgylar hem derwaýys mazmunly eserler. Olary hem döretmeli, wasp etmeli. Bu şahyrlaryň borjy. Yöne, seriňi sämediji ylahy goşgylaryň öwezine däl. Gyzylgul teswiriniň birinde ylahy goşgylary yzygiderli döretmek üçin teoriýa bazasynyň kiçilik edýändigini ýaňzydypdy. Ýok, onuň döreden ylahy şygyrlary az sanly bolsada, eýesiniň aňynda uly ylahy taglymatyň ykjäm bazasynyň ýerleşýändigini salgy berýär. Meniň duýşumca, Gyzylgul arşy-agla tarap uzaýan ylahy merdiwanyň birinji ýa ikinji basgańcagyna aýak basyp durşuna, töweregine gözleýär, ýaýdanýär. Ylahy ugurdaky mazmuna mundan artyk el urmaga heder edýän ýaly görünýär. Äpet uly teoriýa onuň sussuny basýar. Şonuň üçin şahyr özünü ejiz duýýär. Bu hala duşmek Gyzylgülüň zehinine hem badak salýan ýaly. Şeýle-de bolsa okyjylar onuň ýene-de ylahy tema öwrülip gelmegini isleyär.

Şyhymyrat ABDYLLAÝEW.

7-nji iýul, 2018. Edebi tankyt